

Регіональний аналітичний центр ефективного регулювання (Регуляторний хаб)

Основні принципи роботи та кроки до створення центру

Необхідність проведення незалежного та неупередженого аналізу регуляторного впливу проектів чи діючих рішень органів місцевого самоврядування в Україні обумовлюється низкою наступних причин:

- істинно ефективне управління, як показує світова практика, є можливе лише з проведенням аналізу регуляторного впливу. В Україні такий аналіз впроваджено на національному рівні і він достатньо ефективно працює щодо урядових законопроектів, і також проектів регуляторних актів Уряду та центральних органів виконавчої влади, відсіюючи значну частину неефективних та необґрунтованих рішень;
- регуляторні акти органів місцевого самоврядування в Україні не підпадають під процедуру погодження Державною регуляторною службою України, іншими словами, виведені з-під дії механізмів регуляторного врядування;
- в результаті впровадження реформи децентралізації істотно розширився та продовжить зростати обсяг повноважень місцевої влади щодо регулювання діяльності суб'єктів господарювання, а відповідно зростає необхідність у належному впровадженні аналізу регуляторного впливу на місцевому рівні.

Користь здійснення неупередженого регуляторного аналізу – це забезпечення балансу приватних та публічних інтересів (в широкому значенні – підприємницької свободи та захисту здоров'я і життя населення, охорони навколишнього природного середовища, забезпечення громадського порядку) при прийнятті політик та регулювань, значне зниження регуляторного тиску на бізнес, недопущення корупційних факторів та збільшення бюджетних надходжень.

Традиційні підходи до аналізу та написання регуляторних актів, лобіювання їх прийняття чи скасування в Україні здійснювалися та здійснюються безпосередньо через органи влади (як центральні, так і місцеві) та об'єднання підприємців. У гіршому випадку відбувається пряме лобіювання певних змін конкретними підприємствами (власниками бізнесів). Такі підходи не є неупередженими, часто діють в режимі конфлікту інтересів та призводять до незбалансованості регуляторного середовища, створення корупційних можливостей та несправедливості регулювань.

Чого необхідно уникнути

Для мінімізації негативних явищ викликаних вищевказаними підходами необхідно вибудовувати систему незалежного та неупередженого аналізу. Структури, які повинні здійснювати такий аналіз, повинні бути рівновіддаленими як від органів влади, так і від

Рекомендації розроблено в рамках аналітично-адвокаційного центру «Львівський регуляторний хаб» при Школі управління УКУ у співпраці з консультантом Світового банку Андрієм Паляницею в рамках проекту «Відновлення та зростання фінансового та підприємницького сектору України», що реалізується Шведським агентством з міжнародної співпраці та розвитку (SIDA)

підприємницького середовища. Також, особливо в перспективі, важливо щоб вони були віддаленими від громадських організацій, які займаються захистом екології, прав споживачів, благоустрою міст та територій тощо. Така рівновіддаленість не виключає, а навпаки спонукає і передбачає постійний відкритий та прозорий діалог із залученням усіх зацікавлених сторін.

Також надзвичайно важливо щоб такі структури не мали ані прямого асоціювання з політичними партіями, ні навіть можливого сприйняття такого асоціювання. Регуляторний аналіз є аполітичним та нейтральним. Довготривала сталість структури, яка його неупереджено здійснює, і довіра до неї прямо залежить від її аполітичності та незаангажованості у політичні процеси.

Що залишається

З огляду на вищезазначене, критеріями у створенні структури для неупередженого аналізу регулювань на місцевому рівні є:

1. Рівновіддаленість від органів влади та місцевого самоврядування, бізнесу, тематичних громадських організацій, аполітичність;
2. Наявність ресурсів для проведення круглих столів, громадських слухань, інших публічних заходів;
3. Наявність зацікавленого кадрового потенціалу, можливість його нарощування за наявності ресурсів та відповідного тренінгу;
4. Імідж незалежної, неупередженої та вільної від корупції інституції на базі якої така структура створюватиметься.

Всім цим критеріям, на жаль, відповідає обмежена кількість інституцій. У першу чергу - це заклади освіти та наукові установи, такі як університети чи академії та їх факультети чи кафедри з державного управління, економіки (можливо правознавства). Важливо, щоб у таких закладах діяли програми магістратури чи аспірантури, слухачі яких будуть зацікавленими здобувати практичні навички з управління та аналізу регулювань чи політик.

Ідеальним варіантом могли б бути недержавні академічні інституції або філії іноземних закладів.

У другу чергу - це недержавні аналітичні центри економічного чи антикорупційного спрямування або їх регіональні філії. У таких випадках необхідно звертати увагу на їх політичну неупередженість.

У третю чергу - це неурядові організації чи об'єднання громадян з загальним антикорупційним спрямуванням. У таких випадках необхідно також звертати увагу на їх політичну неупередженість та віддаленість від об'єднань підприємців.

Послідовність кроків у створенні Регуляторного Хабу

1. Ключовим та першочерговим кроком у створенні Регуляторного Хабу є наявність зацікавлених активних лідерів та формування ядра команди Регуляторного Хабу.
2. Інституційно така структура не обов'язково повинна бути окремою організацією, вона може бути структурним підрозділом чи неформальною групою діючої організації (факультету, кафедри, центру тощо).
3. Рекомендується підписати меморандуми про співпрацю з органами державної влади, місцевого самоврядування, об'єднаннями підприємців, неурядовими організаціями.
4. Необхідно пройти тренінг (навчання) щодо методик аналізу регулювань та аналізу політики, можливо пройти стажування у діючих Хабах чи ДРСУ.
5. Необхідно вибудувати систему контролю за якістю аналітичних документів та рекомендацій. Така система передбачає надсилання проектів для коментарів чи рецензій іншим аналітичним центрам, ДРСУ, проектам міжнародної технічної допомоги, проведення круглих столів чи семінарів.
6. Необхідно вибудувати систему постійного інформування про діяльність Хабу, аналізу зворотного зв'язку.
7. Необхідно визначити пріоритетні напрямки діяльності та часові рамки для перших продуктів роботи.
8. На пізніших етапах необхідно приділяти увагу забезпеченню сталого фінансування з різних джерел. Такими джерелами можуть бути проекти технічної допомоги чи закордонні організації-донори, національні донори, органи влади (за умови, що таке фінансування не є виключним), об'єднання підприємців (також за умови диверсифікації). Головну увагу слід приділяти уникненню конфлікту інтересів та створенню сприйняття невідповідності (perception of impropriety).